

Židovski kulturni identitet višeslojan je pojam

Živeći stoljećima u raznim sredinama svijeta, Židovi su njegovali svoje običaje unutar porodica, ali su se i prilagođavali životu, običajima i kulturi sredine, ne ugrožavajući vlastiti kulturni identitet

BEJAHAD
2010
24.8. – 31.8.
OPATIJA

OPATIJA » Jedanaesti »Bejahad«, koji se – sad se već može reći – tradicionalno krajem kolovoza događa u Opatiji, i ove će godine kulturno obogatiti kraj ljeta i spojiti prijatelje, pripadnike židovske narodnosti, sa svih strana svijeta. Manifestacija koju je pokrenuo dr. Vladimir Salamon i koja se održava jedanaest godina zahvaljujući entuzijazmu grupe prijatelja, ali i zato jer su prepoznate njene vrijednosti, održava kult zajedništva i redovitog okupljanja prijatelja oko kulturnih programa, nekoliko posljednjih godina u Opatiji.

Osim što od 1999. godine okuplja Židove s područja bivše Jugoslavije, danas još više raselejene diljem svijeta raspadom zemlje, »Bejahad (što znači »zajedno«) Opatiji dovodi niz zanimljivih kulturnih programa različitih usmjerenja. Tako će odmah na početku manifestacije u Paviljonu »Juraj Šporer« biti otvorena izložba pariškog slikara Vladimira Veličkovića, inače Beogradanina i nekadašnjeg zagrebačkog studenta u klasi Krste Hegedušića.

– Veličković je sigurno jedan od najvećih srpskih slikara u povijesti, član između ostalog i francuske akademije Lijepih umjetnosti i ugledni pariški sveučilišni profesor. Sretni smo što baš zahvaljujući »Bejahadu« prvi put izlaže u Hrvatskoj nakon rata, a prisustvo velikog umjetnika i humanista dati će pečat čitavoj manifestaciji, jer će on sudjelovati i u obilježavanju 80-tog rođendana hrvatskog umjetnika međunarodne reputacije Zlatka Boureka – kaže dr. Vladimir Salamon, s kojim razgovaramo uoči ovogodišnjeg »Bejahada«.

Raichel i Gazarov

Za programe manifestacije svake godine vlada sve veće zanimanje javnosti, a osim izložbi u Paviljonu »Juraj Šporer«, pažnju posebno privlače koncerti – kako oni u hotelu »Adriatic« tako i na Ljetnoj pozornici. Već tradicionalno, dio koncerata otvoren je Opatijcima i Riječanima.

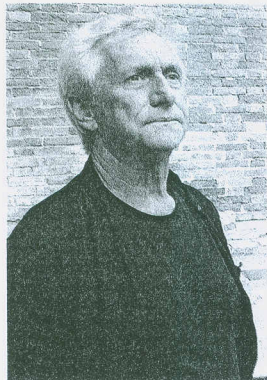
– I ove godine će na »Bejahadu« biti predstavljen veći broj izložbi, koncerata, filmova, predavanja, knjiga, jedna kazališna predstava itd. Svi ovi sadržaji namijenjeni su gostima »Bejahada« ali i svim građanima Opatije i Rijeke, Istre i Kvarnera, kao i gostima koji se tih dana zateku u regiji. Dakle svi su pozvani! Ulaz je besplatan na sve priredbe »Bejahada« osim na koncert »Idan Raichel Project« koji će se održati 29. kolovoza na Velikoj ljetnoj pozornici u Opatiji.

Sigurni smo da će koncert Idana Raichela biti izuzetan muzički događaj za sve ljubitelje etno muzičkog izraza, u kome dominira kompilacija glazbe Bliskog istoka, Etiopije, Južne Amerike i Kariba Grupu čini devet izvrsnih muzičara s raznih strana svijeta, a cijena ulaznice je 100 kuna.

Od važnih glazbenih događaja

Idan Raichel

Vladimir Veličković

Zlatko Bourek

Bourekova obljetnica

Kruna manifestacije je obilježavanje 80 godina života Zlatka Boureka, izuzetnog umjetnika koji još uvijek plijeni svojom vitalnošću i kreativnošću. Tom prilikom bit će izvedena predstava »Jedini neuspjeh Adolfa H«, kazalište figura u režiji Zlatka Boureka, a na tekst Đerđa Taborija.

moram istaknuti i koncert pijanista Davida Gazarova 25. kolovoza u Kongresnoj dvorani hotela Adriatic, s posebnim gostom večeri u drugom djelu koncerta – Boškom Petrovićem.

Većina događanja biti će u Kongresnoj dvorani hotela »Adriatic« u Opatiji, koja prima oko 600 gledatelja, čime je osigurana i mogućnost dolaska šireg kruga posjetitelja.

Matvejević i Jergović

Spomenula bih i filmski program: »Bejahad« »prijateljuje« s čak tri filmska festivala – sarajevskim i dva zagrebačka (Zagrebdox i Festival židovskog filma) koje će predstaviti njihovi direktori, Mirsad Purivatra, Nenad Puhovski i Branko Lustig. Zašto ta filmska orijentacija?

– Program »Bejahada« traje od jutra do večernjih sati. Među našom publikom postoji ne mali broj filmofila, pa smo ih odlučili predponoćnim projekcijama »počastiti« novom filmskom produkcijom, dakle nagrađenim filmovima koji su tek izašli s festivala. »Bejahad« je bez većih proble-

SLIKARI

Vladimir Veličković baš zahvaljujući »Bejahadu« prvi put izlaže u Hrvatskoj nakon rata, a Zlatko Bourek dolazi s predstavom »Jedini neuspjeh Adolfa H«

ma uspostavio vrlo prijateljske odnose s voditeljima tri spomenuta festivala i tako ćemo imati priliku vidjeti nagrađene filmove sa Sarajevskog filmskog festivala, Zagrebdoxa i Festivala židovskog filma.

Svake godine na »Bejahadu« se predstavljaju pisci, ove godine među ostalima Predrag Matvejević s najnovijom knjigom o kruhu, ali će biti riječi i o velikanima talijanske književnosti, Primu Leviju i Albertu Moraviji.

– Predrag Matvejević je pisac-vekan sa ovih prostora. Čast nam je ugostiti takvog erudita, pisca i intelektualca. O njegovoj novoj knjizi »Kruh« uz autora, govoriti će još jedno ime koje zaslužuje pažnju – Miljenko Jergović. Nastup ovog izuzetnog »dvojca bez kormilara« bit će, siguran sam, poslastica za sve prisutne u Kongresnoj dvorani hotela »Adriatic« 25. kolovoza u 10 sati.

Što se tiče predstavljanja dva velikana svjetske književnosti – Prima Levija i Alberta Moravije – o životu i djelu govoriti će izvanredni poznavaoči talijanske književnosti, profesora talijanistike Sanja Rođić i prevodilac Sinan Gudžević iz Zagreba.

Iako na »Bejahadu« ove godine gostuje talijanska židovska zajed-

Razvijamo specifičan oblik kulturnog identiteta – dr. Vladimir Salamon

nica s jednodnevnim programom, o izvanredno interesantnim književnicima, talijanskim Židovima – Albertu Moraviji i Primu Leviju – željeli smo što većem broju slušatelja pružiti predavanje na našem jeziku, pa smo angažirali ovo dvoje vrsnih znalaca i predavača.

Zajedništvo različitosti

»Bejahad« je 1999. godine zamisljen kao model kojim bi se očuvala homogenost i kulturni identitet židovskih zajednica, odnosno članova njihovih porodica, koji su u prethodnim stoljećima vrlo skladno živjeli i radili na ovim prostorima.

– Židovski kulturni identitet nije jednostavan pojam. Živeći rasti po čitavom svijetu, mi razvijamo specifičan oblik kulturnog identiteta, koji se – recimo u Portugalu – vrlo razlikuje od židovskog kulturnog identiteta primjerice u Poljskoj. Živeći u raznim sredinama svijeta, Židovi su njegovali svoje običaje unutar porodica, ali su se i prilagođavali životu, običajima i kulturi sredine, ne ugrožavajući vlastiti kulturni identitet. Participiramo svakodnevno u kulturnim događanjima sredine u kojoj živimo pa posjedujemo i fasete kulturnog identiteta sredine.

Jedna stvar je učiti od svijeta, biti partner, a druga stvar je biti pregražen, potčinjen ili u potpunosti

asimiliran. Mogućnost prirodnog i kulturnog zajedništva različitih naroda je imperativ razvoja pozitivnih civilizacijskih vrijednosti. Stoga i u ovoj prilici naglašavamo vrijednost »Bejahada« koji stremi njegovanju kulture sjećanja i razvoju mogućih novih modela zajedničkog života na polju kulture, a da pri tome elementarni pojmovi židovstva ne budu ugroženi u svom postojanju.

To se svakako odnosi i na Židove ex Jugoslavije koji su stoljećima skladno živjeli na ovim prostorima. Želimo i dalje nastaviti naše zajedništvo na nivou židovskih zajednica, ali biti vrijedni članovi društva u kojima živimo i radimo.

Iz istih je pobuda nastao projekt »Kulturom do zajedništva«, ali i natječaj za kratku priču sa židovskom temom (natječaj »Simha Kabiljo«).

– Projekt »Kulturom do zajedništva« spaja umjetnike različitih narodnosti i vjera i daje im mogućnost zajedničkog djelovanja. Natječaj za kratku priču »Simha Kabiljo« se objavljuje širom regije i na njemu sudjeluju brojni pisci. Evo, ove godine nagrade su dobili pisci iz Sarajeva, Tuzle i Beograda, a niti jedan od tih pisaca nije Židov! Izuzetno smo zadovoljni ovom činjenicom, koja nam govori da smo na pravom putu!

Svjetlana HRIBAR